

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOJ REVIZIJI DIREKCIJE ZA CIVILNU AVIJACIJU BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2013. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-459/14

Sarajevo, juni 2014. godine

SADRŽAJ

I. MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
II. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	5
1. Uvod.....	5
2. Postupanje po ranijim preporukama.....	5
3. Sistem internih kontrola.....	6
4. Budžet.....	7
5. Planiranje i izvješćivanje o radu	8
6. Pregled rashoda proračuna.....	9
6.1. Tekući izdaci	9
6.2. Kapitalni izdaci	12
7. Bilans stanja.....	13
8. Javne nabavke	13
9. Prihodi.....	14
10. Ostalo.....	15
11. Korespondencija	17
III. PRILOG	18
FINANSIJSKA IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	18
Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu	
Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine	
Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (Bilans stanja, Pregled prihoda i finansiranja), Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, Pregled dinamike zapošljavanja, Pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, Pregled kapitalnih ulaganja i Analizu izvršenja budžeta - tekstualni dio) u **Direkciji za civilnu avijaciju Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Direkcija) za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine.

Pored finansijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Direkcije s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju uticaja na finansijske izvještaje za 2013. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakona o finansiranju institucija BiH, Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Pravilnika o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Direkcije je odgovorno za poslovanje u skladu s odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvještajima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li su finansijske transakcije i

informacije, po svim bitnim pitanjima, usaglašene s odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji Direkcije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na 31.12.2013. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Direkcije u toku 2013. godine bile su u svim značajnim aspektima usaglašene s odgovarajućim zakonima i propisima.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na:

- tačku 9. Izvještaja koja opisuje probleme u vezi naplate prihoda,
- tačku 10. Izvještaja koja je vezana za problem kašnjenja u realizaciji BHATM projekta.

Sarajevo, 23.06.2014. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. Uvod

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Direkcija obavlja dužnosti definisane Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ kojim se uređuju uslovi za siguran vazdušni promet u vazdušnom prostoru Bosne i Hercegovine. Nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru. Zakonom je predviđeno da će se Direkcija finansirati iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine, prihoda od naplate naknada definisanim Zakonom te drugim izvorima u skladu sa Zakonom.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Direkcije za 2012. godinu o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji, te izrazio pozitivno mišljenje na finansijske izvještaje Direkcije i zakonitost poslovanja s isticanjem predmeta vezano za nepostojanje plana djelovanja u vezi borbe protiv korupcije, probleme u vezi naplate prihoda te problem kašnjenja u realizaciji BHATM projekta.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugeriše poduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju. Direkcija je dostavila odgovor Uredu za reviziju u skladu s članom 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije date u Izvještaju o reviziji za 2012. godinu, te uvidom u poduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke:

Direkcija primjenjuje odredbe Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koje se tiču mjesta rada zaposlenih.

Usvojen je Program za borbu protiv korupcije s Akcijskim planom kojim se utvrđuju strateške smjernice antikorupcijske politike.

Preispitana je visina ugovorenog iznosa za pružanje usluga čišćenja i prijema pošte u regionalnom uredu u Mostaru. Direkcija po isteku ugovora s pravnom osobom, nije zaključivala novi ugovor, čime su znatno smanjeni troškovi održavanja poslovnog prostora u Mostaru.

Direkcija je obustavila angažiranje spoljnih saradnika po ugovoru o djelu i izmijenila način obračuna naknade za stručno osoblje – inspektore.

Poduzete su radnje na realnom iskazivanju bilansnih pozicija. U tom smislu su izvršena korektivna knjiženja na poziciji kratkoročnih razgraničenja.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

Preporuke čija je realizacija u toku:

U cilju zatvaranja BHATM projekta, Direkcija se obratila resornom ministarstvu da poduzme aktivnosti na implementaciji datih preporuka iz Izvještaja o reviziji, mada do zatvaranja BHATM projekta još uvijek nije došlo (detaljnije u tački 10. Izvještaja - Program posebnih namjena – „BHATM projekt“).

Vezano za javne nabavke, Direkcija je uvela praksu slanja zahtjeva za dostavljanje ponuda na više adresa i zahtijevanja izjave o plaćenim porezima i doprinosima. Međutim, ponovo je uočeno kako se prilikom evaluacije pristiglih ponuda nije vodilo računa da dostavljena dokumentacija u potpunosti odgovara traženim uslovima. Ovo se prvenstveno odnosi na čvrsti uvez pristiglih ponuda.

Nerealizirane preporuke:

Iako je Direkcija poduzela radnje iz svoje nadležnosti u vezi naplate prihoda, još uvijek se ne ostvaruju prihodi od naknada utvrđenih Zakonom (detaljnije u tački 9. Izvještaja - Prihodi).

3. Sistem internih kontrola

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usaglašenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sistema internih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Radom Direkcije rukovodi glavni direktor i dva zamjenika glavnog direktora, koji su državni službenici, a imenovani su 29.09.2006. godine bez ograničenja u trajanju mandata. Glavni direktor je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH. Jedan od zamjenika glavnog direktora, pored pomenute funkcije je i u 2013. godini obnašao i funkciju vršitelja dužnosti zamjenika direktora Agencije. Obzirom kako je zamjenik ravnatelja Direkcije ujedno i rukovodilac Sektora za sigurnost letenja i zrakoplovnu sigurnost, ovakav angažman može uticati na efikasno rukovođenje i racionalno raspolaganje budžetskim sredstvima.

Unutrašnja organizacija Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o Unutrašnjoj organizaciji Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Prema trenutno važećoj sistematizaciji radnih mjesta utvrđeno je 79 radnih mjesta u Direkciji, od čega 61 radno mjesto u sjedištu Direkcije, 13 radnih mjesta u regionalnom uredu u Sarajevu i 5 radnih mjesta u regionalnom uredu u Mostaru. Na 31. decembar 2013. godine bilo je zaposleno 56 osoba. Pored toga, u radnom odnosu u Direkciji je do 31. srpnja 2013. godine bilo i 16 uposlenih koji prema važećoj sistematizaciji ne pripadaju Direkciji, a koji su donošenjem akta o sistematizaciji radnih mjesta Agencije, prešli u Agenciju.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Direkcije. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažnije: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definiranje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

Direkcija je izradila i usvojila Strategiju upravljanja ljudskim resursima 2013-2015 s namjerom razvoja ljudskih resursa radi povećanja kompetentnosti i motiviranosti zaposlenih, ostvarenja strateških ciljeva Direkcije te povećanja zadovoljstva korisnika usluga Direkcije. Dokument identifikuje strateške ciljeve upravljanja ljudskim resursima te definiše operativne ciljeve za njihovu realizaciju.

Poslove i aktivnosti u vezi upravljanja ljudskim resursima obavlja Odjeljenje za ljudske resurse, odnosi s javnošću i administrativni poslovi. Direkcija je u 2013. godini, u skladu s međunarodnim standardima, definisala zahtjeve po pitanju kompetencija za svo tehničko osoblje u šest zrakoplovnih područja za obavljanje poslova i zadataka u ključnim procesima certifikacije i nadzora. Na temelju plana obuka, realizovano je 67 eksternih i osam internih obuka. Također, Direkcija je u cilju unaprjeđenja sistema za praćenje radne uspješnosti zaposlenih, definisala parametre za mjerenje uspješnosti kroz obrasce izvještaja o radu organizacionih jedinica. Novi sistem bi trebao omogućiti učinkovitije ostvarivanje ciljeva i zadataka Direkcije te pravednije ocjenjivanje i nagrađivanje zaposlenih u skladu s rezultatima njihovog rada.

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH² i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica interne revizije u institucijama BiH³, internu reviziju u Direkciji bi trebalo obavljati Ministarstvo komunikacija i prometa BiH. Konstatovano je kako u 2013. godini nije bilo aktivnosti interne revizije u Direkciji.

4. Budžet

Direkcija je uputila Ministarstvu finansija i trezora BiH Zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 6.250.354 KM i to za tekuće izdatke iznos od 5.950.354 KM, a kapitalne izdatke iznos od 300.000 KM. Pored toga, upućena su i tri aneksa temeljnog Zahtjeva u ukupnom iznosu od 3.545.201 KM.

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu⁴, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od **6.170.000 KM** i to prema sljedećim izvorima:

1. Neposredna potrošnja u iznosu od 2.627.000 KM;
2. Namjenska sredstva od preleta u iznosu od 3.313.000 KM;
3. Naknade na temelju člana 13. stav (1) tačka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH u iznosu od 200.000 KM;
4. Prilivi od prodaje motornih vozila u iznosu od 30.000 KM.

U odnosu na odobrena budžetska sredstva za 2012. godinu, budžet Direkcije je veći za 133.000 KM.

Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2013. godinu predviđeno je finansiranje nabavke zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci i to iz sredstava ostvarenih od prihoda od taksi. Odluku o visini sredstava za namjene je trebalo donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva. Obzirom kako Ministarstvo nije uputilo prijedlog odluke ka Vijeću ministara BiH, još uvijek nije donesena odluka o kupovini poslovnog prostora za potrebe Direkcije. Napominjemo kako je Direkcija u 2013. godini za zakup prostora izdvojila 720.631 KM.

² Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

³ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 100/12

Ukupno ostvareni rashodi Direkcije u 2013. godini iznosili su **5.259.077 KM**. Od toga se na neposrednu potrošnju odnosilo 2.440.816 KM, a na namjenska sredstva od preleta 2.818.261 KM.

U izvještajnom periodu izvršeno je jedno prestrukturisanje u okviru kapitalnih izdataka u ukupnom iznosu od 23.138 KM.

5. Planiranje i izvještavanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvještaj o radu**

Strateški plan: Direkcija je usvojila dokument Strategija razvoja Direkcije 2013-2017. Ovaj dokument predstavlja petogodišnji strateški plan razvoja Direkcije u kome su identifikovana ključna područja za napredak i strateški ciljevi razvoja Direkcije za razdoblje od pet godina. Strateški ciljevi Direkcije su u godišnjem programu rada razrađeni kroz planske aktivnosti za godinu za koju se program izrađuje. Strategija podliježe preispitivanju svake godine, prilikom analize izvještaja o radu i po potrebi se korigira i dopunjava.

Program rada: Godišnji Program rada Direkcije izrađen je u skladu s usvojenom metodologijom Vijeća ministara BiH te je dostavljen resornom ministarstvu. U njemu su utvrđeni strateški ciljevi i aktivnosti koje se planiraju ostvariti u 2013. godini. Strateški ciljevi Direkcije u 2013 godini su bili: certificiranje Agencije, primjena i certificiranje upravljačkog sistema Direkcije prema standardu ISO 9001 te rješavanje pitanja poslovnog prostora Direkcije na trajnoj osnovi.

Izvještaj o radu: Direkcija je sačinila i 23. januara 2014. godine Ministarstvu komunikacija i prometa BiH dostavila Izvještaj o radu za 2013. godinu. U izvještaju su elaborirane najvažnije aktivnosti Direkcije u 2013. godini te stanje u području civilnog zrakoplovstva. Direkcija je u 2013. godini donijela i objavila osam podzakonskih akata iz područja civilnog vazduhoplovstva. U izvještaju o radu Direkcije se navodi kako je Direkcija tokom godine organizovala više obuka iz različitih funkcijskih područja za predstavnike korisnika usluga te izvršila ukupno 169 inspeksijskih i stručnih nadzora. Direkcija je u izvještajnom periodu izdala, odobrila, produžila, odnosno obnovila 587 raznih dozvola, certifikata, ovlaštenja i ostalih odobrenja.

- **Prevenција korupcije**

U skladu sa strategijom za borbu protiv korupcije 2009.-2014. godine Vijeća ministara BiH i Akcijskom planu za provedbu Strategije i preporuci iz Izvještaja o reviziji za 2012. godinu, Direkcija je donijela Program za borbu protiv korupcije. Cilj Programa je povećanje učinkovitosti u radu, kompetentnosti, integriteta, pouzdanosti i transparentnosti u radu u svrhu suzbijanja korupcije. Program utvrđuje strateške smjernice antikoruptionske politike, a provodi se kroz Akcijski plan koji je njegov sastavni dio i koji se godišnje revidira.

6. Pregled rashoda budžeta⁵

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iznose 1.876.868 KM. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji u Direkciji je planirano ukupno 79 radnih mjesta, a s 31.12.2013. godine bilo je angažirano 56 osoba.

Sredinom godine, 16 osoba koji nisu bili predviđeni prethodno pomenutim Pravilnikom su Sporazumom o preuzimanju državnih službenika i zaposlenika između Direkcije i Agencije, prekinuli radni odnos u Direkciji.

Analizirajući radno pravni status zaposlenih, konstatovano je kako su tokom godine dvije osobe rješenjem Agencije za državnu službu BiH stupile u radni odnos na neodređeno vrijeme, jedna osoba je sporazumnim raskidom prekinula radni odnos u Direkciji, a jedna osoba je penzionisana.

U pogledu nagrađivanja zaposlenika za obavljene radne zadatke, konstatovano je kako je ukupno isplaćeno 13.610 KM stimulacija u neto iznosu. Najznačajnija isplata (3.677 KM) realizovana je u oktobru, isplatom stimulacije za 21 zaposlenika. Kao kriterij za isplatu najčešće je vrijednovan angažman u komisijama za javne nabave. Visina isplaćenih iznosa kretala se u rasponu od 61 KM do 309 KM.

Također, i u ovoj godini zabilježena je isplata vazduhoplovnog dodatka za 22 osobe, a prema odluci Vijeća ministara BiH o utvrđivanju dodatka na plaću zaposlenih u Direkciji. Dodatak se isplaćivao tokom cijele godine uz mjesečnu plaću zaposlenom u rasponu od 15% – 30%. Sredstva za isplatu dodatka osiguravaju se iz prihoda ostvarenih na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije.

- **Naknade troškova uposlenih**

Ukupno ostvarene naknade troškova zaposlenih s 31.12.2013. godine iznose 351.838 KM. Značajniji iznosi odnose se na isplate naknade za rad u komisijama (91.524 KM), topli obrok tokom rada (75.366 KM), prijevoz s posla i na posao (63.395 KM), regres za godišnji odmor (20.703 KM) i smještaj dužnosnika (21.200 KM).

Naknade komisijama za rad u projektnom odboru za realizovanje Projekta upravljanja vazдушnim prostorom u BiH regulisane su odlukom Vijeća ministara BiH o utvrđivanju ovih naknada. Isplata pomenutih naknada vršena je na temelju mjesečnog izvještaja o radu u rasponu od 82 KM za člana, do 721 KM za predsjedavajućeg projektnog odbora. Utrošena sredstva za realizaciju ove naknade, osigurana iz prihoda ostvarenih na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije.

- **Putni troškovi**

Ukupni izdaci za službena putovanja u Direkciji iznose 346.434 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za oko 26%. Od tog iznosa, putni troškovi u zemlji iznosili su 44.641 KM, a putni troškovi u inostranstvu 301.793 KM.

Službena putovanja u zemlji pretežno se odnose na inspeksijski nadzor, radne sastanke i seminare, a putovanja u inostranstvo na prisustvo međunarodnim forumima i skupovima, obuke stručnog osoblja u pogledu poštivanja međunarodnih standarda u

⁵ Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu prikazan je u Tabeli I. u prilogu Izvještaja.

avio prijevozu itd. Uz putne naloge priložena su i pozivna pisma u kojima je precizirano tko snosi troškove putovanja.

Direkcija je zaključno s 31.12.2013. godine realizovala 700 putnih naloga, od kojih se 370 odnosi na sjedište Direkcije, a 330 na Regionalni ured Direkcije u Sarajevu.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Ukupno realizovani izdaci telefonskih i poštanskih usluga u Direkciji iznose 76.740 KM. Značajniji iznosi odnose se na internet (40.801 KM), mobilne telefone (14.469 KM) i fiksne telefone (14.389 KM).

Izdaci za internet: Korištenje interneta u Direkciji većim dijelom je realizovano na bazi zaključenog ugovora s izabranim dobavljačem kojim su definisane brzine pristupa internetu i mjesečne cijene zakupa internet linka za tri lokacije (Banja Luka, Sarajevo i Mostar). Ukupna mjesečna cijena zakupa internet linka na pomenutim lokacijama iznosi 2.620 KM.

Izdaci za mobilne telefone: Prema internom aktu, pravo na naknadu za upotrebu mobilnih telefona u službene svrhe ostvaruju 43 osobe. Utvrđene visine odobrenih limita kreću se u rasponu od 15 KM za stručne suradnike, do 400 KM za glavnog ravnatelja. Evidenciju o korisnicima službenih mobilnih telefona i troškovima njihovog korištenja vodi Odjel za financije i računovodstvo. Pregledom pojedinih računa za mobilne telefone konstatovano je kako se korisnicima, za prekoračenja dozvoljenih limita, uredno vrše umanjjenja plaća.

- **Izdaci za upotrebu vozila**

Direkcija raspolaže s voznim parkom od ukupno četrnaest vozila. Devet vozila je na raspolaganju za potrebe sjedišta Direkcije, a pet vozila služi za potrebe regionalnog ureda u Sarajevu. Pravo upotrebe službenog vozila 24 sata dnevno imaju glavni direktor i njegova dva zamjenika. Direkcija je u 2013. godini izvršila prodaju četiri službena vozila. Nakon prodaje vozila, kupljena su četiri nova vozila ukupne vrijednosti 88.078 KM. Ostvaren je prihod od prodaje vozila u iznosu od 22.736 KM. Nova vozila su u upotrebi od septembra 2013. godine.

Ukupni troškovi upotrebe i održavanja službenih vozila tokom 2013. godine iznose 102.542 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (51.920 KM), za materijal i usluge održavanja vozila (21.418 KM) te osiguranje vozila (10.943 KM). Korištenje i održavanje službenih vozila definirano je internim pravilnikom. Direkcija je sačinila plan održavanja službenih vozila i istim je okvirno planiran broj redovnih servisa. Doneseni plan je bio temelj za sačinjavanje zahtjeva i izbor najpovoljnijeg dobavljača za usluge održavanja vozila.

- **Zakup imovine i opreme**

Realizacija troškova zakupa poslovnog prostora nastala je u skladu s ugovorom o zakupu prostora neto površine 1.901 m². Mjesečna naknada za zakup iznosi 60.053 KM. U ugovorenu cijenu zakupa uključeno je i korištenje 25 parking mjesta. Ovakvi uslovi zakupa primjenjuju se od januara 2013. godine, kada je Direkcija aneksom ugovora smanjila mjesečne troškove zakupa za 6.673 KM, ali je otkazala usluge higijenskog održavanja i osiguranja zgrade, a koje su bile definisane prvobitnim ugovorom.

Napominjemo kako je Vijeće ministara BiH još 2009. godine donijelo zaključak kojim se Ministarstvo finansija i trezora BiH zadužilo da osigura potrebna finansijska sredstva i u suradnji s Direkcijom provede proceduru nabavke poslovnog prostora, na trajnom osnovu, putem kupovine za potrebe smještaja Direkcije. Zakonom o budžetu institucija BiH za 2013. godinu, definisano je kako će se nabavka zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci, finansirati iz sredstava ostvarenih od prihoda po osnovu pružanja usluga rutne vazdušne navigacije za prelete preko Bosne i Hercegovine, a da će odluku o visini sredstava za ove namjene donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa BiH. *Realizacije aktivnosti po ovom pitanju nije bilo u 2013. godini i pored činjenice kako je Direkcija imala proaktivan stav po istom, ali Ministarstvo prometa i komunikacija BiH, kao resorno ministarstvo nije osiguralo adekvatnu podršku.*

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Ukupni izdaci za tekuće održavanje iznosili su 117.679 KM od čega se finansijski značajniji iznosi odnose na usluge održavanja i popravka opreme (61.538 KM) te usluge održavanja softvera (48.700 KM).

Usluga održavanja softvera: Usluge održavanja softvera za dozvole ALISA se evidentiraju na temelju mjesečno ispostavljenih računa izabranog dobavljača. Procedura izbora dobavljača izvršena je putem konkurentskog zahtjeva bez dodatne objave obavijesti. Ukupna vrijednost usluga održavanja je 29.554 KM na godišnjem nivou, a ugovorom je definisano plaćanje u roku od 30 dana od dostavljanja fakture. Definisane su i obaveze dobavljača na temelju održavanja, savjetovanja, edukacije i ažuriranja softvera. U slučaju da nema potrebe za održavanjem ili edukacijom korisnika, dobavljač je prema tenderskoj dokumentaciji obavezan provesti minimalno četiri sata sedmično na izradi rezervnih kopija, te testiranju i unaprijeđenju sistemskog rada baze podataka.

Mišljenja smo kako i ugovorom treba definisati minimalan broj radnih sati koje bi dobavljač proveo na unaprijeđenju sistema i edukaciji korisnika, ukoliko održavanje nije potrebno.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge evidentirani su u iznosu od 1.282.129 KM. Značajniji iznosi odnose se na izdatke za školovanje 891.858 KM, ugovore o djelu (109.605 KM), stručne usluge 77.398 KM te usluge stručnog obrazovanja (48.727 KM).

Izdaci za specijalizaciju i školovanje: Realizacija troškova evidentiranih na kontu izdaci za specijalizaciju i školovanje ostvarena je na temelju plaćanja usluga stručnog osposobljavanja kandidata za sticanje dozvole oblasnog nadzornog kontrolora vazdušnog prometa s radarskim odobrenjem i posebnim ovlaštenjem te izdavanja dozvola za kontrole letenja, a za potrebe Sustava za upravljanje zračnim prometom BiH. Plaćanje je izvršeno prema Aneksu 6. Ugovora o pružanju usluga stručnog osposobljavanja zaključenim između Direkcije i Agencije za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore. Zaključenim Aneksom ugovora definisane su faze osposobljavanja, kao i dinamika plaćanja po godinama. Definirana obveza po ovom Aneksu ugovora u 2013. godini je 456.000 EUR-a i ista je izmirena.

Ugovori o djelu: Ukupni izdaci ostvareni na temelju neto isplata po ugovorima o djelu iznose 109.605 KM. Tokom godine Direkcija je angažovala ukupno 21 vanjskog

suradnika. Internim pravilnikom definirani su uvjeti i kriteriji, kao i način obračuna naknade za angažman vanjskih suradnika. Definirano je kako se naknada za angažirane inspektore određuje po danu inspekcije (70 KM), a da za ostale opće poslove mjesečna naknada ne može biti veća od 50% osnovne plaće stručnog suradnika. Analizirajući angažman vanjskih suradnika, može se konstatovati kako je Direkcija angažovala osam osoba za obavljanje tekućih poslova (čišćenje, održavanje i sl.) u Banjoj Luci i regionalnim uredima i za njihov angažman isplatila ukupno 33.000 KM. Pored toga, tokom godine periodično su angažovana i četiri inspektora, za čiji angažman je isplaćena ukupna naknada od 17.610 KM i angažman dva doktora za izdavanje obaveznih liječničkih uvjerenja za zrakoplovno ovlašteno osoblje, za što je isplaćena ukupna naknada od 7.420 KM. Također, Direkcija je vršila angažman osam osoba za pripremanje i izradu dokumentacije iz područja vazduhoplovstva, za što je isplaćena naknada od 37.175 KM. Tokom čitave godine za potrebe Direkcije angažovan je i informatičar kome je isplaćena ukupna naknada od 14.400 KM.

Stručne usluge: Značajnija realizacija izdataka (73.200 KM) evidentirana je na temelju plaćanja usluga angažovanja Oružanih snaga BiH za potrebe službe za pretragu i spašavanje. Ugovorom zaključenim u 2007. godini između Ministarstva odbrane BiH i Direkcije, Ministarstvo odbrane BiH preuzelo je obavezu da za račun Direkcije na teritoriju Bosne i Hercegovine vrši potragu i spašavanje (SAR misija). Za navedenu uslugu Direkcija se obavezala na finansiranje: nabavke 30.000 kg goriva potrebnog za izvođenje letenja za trenazu posada koje su uključene u sistem dežurstva (plaćanje prema profakturi o nabavci goriva), naknade - dnevnice za 24 satno dežurstvo četiri člana posade helikoptera, a prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje uposlenih u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH, broj 32/07).

Međutim, Ministarstvo odbrane BiH je fakturisalo samo troškove dežurstva/angažovanja helikopterske posade, ali u suprotnosti s navedenom Odlukom. Tačnije, fakturisanje i plaćanje naknade za dežurstvo izvršeno je po Odluci koja je stavljena van snage. Dnevnice su obračunate po 50 KM, umjesto 25 KM, kako je definirano Odlukom o izmjeni Odluke o visini dnevnice za službeno putovanje uposlenih u institucijama BiH. Fakturisanja ostalih troškova za ove potrebe od strane Ministarstva odbrane BiH nije bilo.

Usluge reprezentacije: Izdaci evidentirani na kontu usluga reprezentacije iznose 27.463 KM. Internim pravilnikom definirano je kako pravo na korištenje sredstava „eksterne“ reprezentacije i to za direktora (1.000 KM) i zamjenike direktora (po 500 KM). Direkcija je, u skladu s poslovnim aktivnostima i odobrenim budžetom, sačinila mjesečni plan utroška sredstava reprezentacije. Analizirajući ove izdatke može se konstatovati kako izdaci za tzv. „internu“ reprezentaciju iznose 17.944 KM, dok su ostala sredstva reprezentacije (9.519 KM) utrošena za poslovne aktivnosti izvan Direkcije. Direkcija je tokom 2013. godine, prilikom posjeta ino-delegacija, koje su obavljale inspekcijske nadzore i pružale stručnu pomoć radu Direkcije, imala praksu organizovanja keteringa unutar institucije.

6.2. Kapitalni izdaci

U skladu sa zahtjevom za dodjelu sredstava iz budžeta, Direkciji su Zakonom o budžetu institucija BiH odobrena sredstava za nabavu opreme u iznosu od 300.000 KM. Međutim, u toku godine Direkcija je izvršila izmjenu strukture kapitalnih izdataka. Odlukom o prestrukturiranju rashoda odobrena su sredstva u iznosu od 23.138 KM na

poziciji „nabava građevine“ za koliko su umanjena odobrena sredstva na poziciji „nabava opreme“.

Izvršenje kapitalnih izdataka iznosi 224.223 KM. Finansijski značajnija sredstva utrošena su za nabavku motornih vozila (88.078 KM), ugrađene opreme (43.867 KM), softvera (27.774 KM) te nabavku infrastrukturnih sredstava (23.138 KM). Direkcija je izvršila nabavku četiri motorna vozila za potrebe rada inspekcije. Finansiranje nabavke je planirano dijelom od prodaje sredstava, te je tako Direkcija putem licitacije prodala četiri motorna vozila i ostvarila prihod od 22.736 KM.

7. Bilans stanja⁶

Ukupna aktiva Direkcije na 31.12.2012. godine iznosila je **38.723.717 KM**, a sastoji se od novčanih sredstava (7.651 KM), kratkoročnih potraživanja (8.399 KM) i neotpisane vrijednosti stalnih sredstava (38.707.667 KM).

Od ukupne vrijednosti stalnih sredstava najveći dio se odnosi na poziciju Sredstva u pripremi (37.920.629 KM). Na ovoj poziciji su evidentirana ulaganja u okviru realizacije BHATM projekta koja su većim dijelom finansirana iz kreditnih sredstava Europske banke za obnovu i razvoj. Prema važećim zakonskim odredbama, sva imovina nabavljena u okviru realizacije BHATM projekta, bit će prenesena u knjigovodstvene evidencije Agencije. Proces primopredaje imovine i objekata je još uvijek u toku.

Ukupna pasiva iznosila je **39.085.515 KM**, a čine je kratkoročne tekuće obaveze (205.330 KM), obaveze prema zaposlenim za plaće i naknade (172.759 KM), kratkoročna razgraničenja (3.759 KM) i izvori sredstava (38.707.667 KM). Kratkoročne obaveze se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (176.434 KM). Obaveze prema zaposlenim se odnose na obaveze za plaće, naknade, poreze i doprinose za prosinac 2013. godine.

8. Javne nabave

Direkcija je, u skladu s planom javnih nabavki za 2013. godinu, provodila postupke izbora najpovoljnijeg dobavljača. Prema prezentiranim podacima, Direkcija je provela 21 postupak nabave. Dodjela ugovora izvršena je na temelju provedenih postupaka za dodjelu ugovora ispod domaćih vrijednosnih razreda. Većina postupaka izbora najpovoljnijeg dobavljača provedena je putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda. Od 12 provedenih postupaka, četiri su bila s dodatnom objavom obavijesti, dok je sedam ugovora zaključeno putem direktnog sporazuma, a dva po provedenom otvorenom postupku. Uvidom u izvještaj WisPPA, uočeno je kako Direkcija nije u navedeni elektronski sistem za izvještavanje o dodjeli ugovora evidentirala nabavke izvršene putem direktnog sporazuma. Pregledom pojedinih postupaka javne nabavke, uočeno je kako neke od prispjelih ponuda nisu bile čvrsto uvezane, čime nije osiguran integritet ponude, što može uticati na transparentnost cjelokupnog postupka.

Preporučujemo da se prilikom evaluacije ponuda vodi računa da se ocjena validnosti ponude vrši u skladu s traženim uslovima. Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Uputstva o pripremi i dostavi izvještaja o dodjeli ugovora u

⁶ Bilans stanja na 31.12.2013. godine prikazan je u Tabeli II. u prilogu Izvještaja.

postupcima javnih nabavki. Također, potrebno je poštovati zahtjeve u vezi čvrstog uveza ponude.

Nabava usluga održavanja kompjuterske i komunikacijske opreme: Sredstva za nabavu usluga redovnog održavanja kompjuterske i komunikacijske opreme su planirana budžetom Direkcije. Direkcija je donijela odluku o nabavci, pripremila konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda i provela nabavku bez dodatnog objavljivanja obavijesti. Tenderskom dokumentacijom nisu definisani zahtjevi kojima se određuje tehnička i profesionalna stručnost osoblja koje treba vršiti poslove održavanja. Zahtjev je poslan na adrese četiri dobavljača, od kojih su tri dobavljača blagovremeno dostavili ponude koje su zadovoljavale uslove tražene konkurentskim zahtjevom. Komisija za nabavku je utvrdila kako je ugovorni organ poduzeo potrebne mjere kako bi se osigurala pravična konkurencija i predložila dodjelu ugovora najpovoljnijem dobavljaču. S izabranim dobavljačem je zatim zaključen ugovor o nabavci usluga održavanja kompjuterske i komunikacijske opreme u iznosu od 51.948 KM s PDV-om.

Mišljenja smo kako navedenu proceduru u budućnosti treba provoditi uz dodatnu objavu obavijesti, radi postizanja potpune transparentnosti i konkurentnosti, i tako težiti postizanju bolje cijene. Također, smatramo kako treba specificirati tehničke i profesionalne zahtjeve po pitanju stručnosti osoblja koje će vršiti poslove održavanja.

Nabava plina za grijanje: Provedenom revizijom konkurentskog postupka nabavke plina za grijanje, uočeno je kako je ubrzo nakon zaključenja ugovora, izabrani dobavljač Direkciji uputio obavijest o promjeni cijena. U trenutku slanja obavijesti, opcija ponude je još uvijek bila važeća. Tek nakon isteka razdoblja važenja opcije ponude, Direkcija naručuje određenu količinu plina za grijanje, koje joj izabrani dobavljač fakturiše po novoj cijeni (1,10 KM/l u odnosu na ugovorenu 0,94 KM/l).

Preporučujemo Direkciji da pri realizaciji ugovora vodi računa o periodu važenja opcije ponude.

9. Prihodi

Odredbama člana 13. Zakona o zrakoplovstvu BiH definisano je kako će se Direkcija finansirati iz budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH, iz dijela sredstava koje Bosna i Hercegovina ostvaruje iz naknada korisnika za pružanje usluga u zračnom saobraćaju (rutne naknade), iz naknade koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH, iz naknade koje plaćaju operateri aviona po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom saobraćaju, od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Prihodi od pružanja usluga rutne zračne navigacije: Direkcija ostvaruje prihode na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije koje plaćaju korisnici usluga vazdušnog saobraćaja navigacije u zračnom prostoru BiH. Naplatu prihoda od ovih naknada, u ime Bosne i Hercegovine vrši EUROCONTROL (Europska organizacija za sigurnost zračne navigacije) te onaj dio prihoda koji se odnosi na Direkciju transferira na račun Ministarstva finansija i trezora BiH kod Centralne banke BiH.

Prihodi od preleta koriste se za pokrivanje troškova koji nastaju u vezi pružanja usluga rutne zračne navigacije. Udio ovih troškova u ukupnim troškovima Direkcije se svake godine utvrđuje u Rutnoj bazi troškova BiH na temelju koje se određuje cijena preleta

po jedinici usluge. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definisana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a. Iako je Direkcija blagovremeno uputila odluku EUROCONTROL-a u vezi cijene jedinice preleta resornom ministarstvu na objavu u Službeni list BiH, ista nije nikada objavljena.

Pravdanje ostvarenih troškova za prethodnu godinu vrši se u tekućoj godini i dostavlja EUROCONTROL-u najkasnije do 01. juna tekuće godine. Ukoliko su ostvareni prihodi vezani za rutne naknade veći od ostvarenih rashoda, baza troškova se umanjuje za taj iznos, i obrnuto. U 2013. godini EUROCONTROL je transferisao sredstava od pružanja rutnih usluga u ukupnom iznosu od 3.541.725 KM. Pored toga, izvršen je prijenos akumuliranih neutrošenih sredstava od preleta iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od 4.161.197 KM.

Ostali prihodi: Iako je Zakonom propisano kako će Direkcija ostvarivati prihode od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom vazdušnom saobraćaju, ovi prihodi u 2013. godini nisu ostvareni. Direkcija je donijela i u Službenom listu BiH objavila odluku u vezi spomenutih naknada⁷, međutim u provedbi ove odluke došlo je do neslaganja između Direkcije i Ministarstva. Prema preporukama Ministarstva finansija i trezora BiH, Direkcija je putem resornog ministarstva pokrenula proceduru dobijanja saglasnosti od Vijeća ministara BiH na spomenutu odluku. I pored više urgencija Direkcije, Ministarstvo predmetnu odluku nije uputilo Vijeću ministara BiH.

Analizirajući podatke o ostvarenom broju odlazećih putnika i prevezenom teretu roba u 2013. godini, procjenjujemo kako je odgađanjem primjene ove odluke, Bosna i Hercegovina u ovom periodu izgubila oko 4.000.000 KM.

Imajući u vidu naprijed navedeno, ponovno preporučujemo Direkciji da putem Ministarstva žurno poduzme sve radnje iz svoje nadležnosti kako bi Direkcija u što kraćem roku počela ostvarivati prihode utvrđene Zakonom.

Nadalje, Direkcija ostvaruje prihode obavljanjem poslova u području plovidbenosti aviona, operacije aviona, licenci letačkog osoblja, vazduhoplovne sigurnosti, zrakoplovne navigacije i aerodroma, prema članu 13. stav (1) točka e) Zakona. Visina naknada i njihova namjena definisana je Odlukom o naknadama za finansiranje rada Direkcije⁸. Po ovom osnovu, u 2013. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 239.502 KM. Ovi prihodi nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Direkcije niti je iste Direkcija mogla koristiti, iako su isti predviđeni Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2013. godinu. Razlog tome je insistiranje Ministarstva finansija i trezora BiH na dobivanju saglasnosti od Vijeća ministara BiH na odluku na osnovu koje se ovi prihodi ostvaruju. Direkcija je putem resornog ministarstva pokrenula proceduru dobivanja saglasnosti, međutim i pored više urgencija Direkcije prema Ministarstvu, nije nam poznato da je Odluka proslijeđena prema Vijeću ministara BiH. Ovakvim postupanjem, indirektno je umanjen budžet Direkcije za 200.000 KM.

10. Ostalo

- Program posebnih namjena – „BHATM projekt“

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 4/12 i 20/12

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 2/12 i 9/12

Strategija razvoja sistema za upravljanje zračnim saobraćajem u BiH (BHATM Strategija) usvojena je od Vijeća ministara BiH još krajem 2005. godine. Prvobitni rok za završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija Strategije počela je 1. avgusta 2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava EBRD-a (Europska banka za obnovu i razvoj).

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine⁹ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine¹⁰ stvorene su pravne pretpostavke za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru iznad teritorija BiH. Izgradnjom sistema za upravljanje zračnim saobraćajem, između ostalog, stvorili bi se uslovi za prestanak angažovanja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) i potpuno preuzimanje kontrole zračnog saobraćaja, kao i direktno povećanje prihoda Bosne i Hercegovine na bazi pružanja usluga mjesne kontrole letenja.

Direkcija je zadnji put informisala resorno ministarstvo o realizaciji BHATM Strategije krajem 2012. godine. Informacijom o realizaciji BHATM Strategije predloženi su određeni zaključci. U Informaciji se konstatuje kako su aktivnosti na realizaciji BHATM projekta ušli u završnu fazu, ali je potrebno poduzeti aktivnosti na institucionalnom i operativno - tehničkom osposobljavanju Agencije. Naime ni nakon više od četiri godine od donošenja Zakona o Agenciji za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi BiH nije izabrana, odnosno imenovana uprava Agencije. Prema izjavi menadžmenta Direkcije, predmetnu informaciju Ministarstvo još uvijek (april 2014. godine) nije prosljedilo Vijeću ministara BiH.

Ponovo preporučujemo svim institucijama nadležnim za provedbu BHATM Strategije, a imajući u vidu višestruke koristi koje bi Bosna i Hercegovina imala konačnom implementacijom iste, poduzimanje dodatnih napora koji će rezultirati konačnim zatvaranjem BHATM Strategije.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 od 19.05.2009. godine

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 43/09 od 02.06.2009. godine

11. Korespondencija

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2013. godinu u kojima nije bilo primjedbi na iznesene nalaze i preporuke.

**Voditelj tima za
financijsku reviziju**

Danijel Jozić

**Rukovoditelj Odjela za
financijsku reviziju**

Munevera Baftić

Članovi tima:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

**Rukovoditelj Odjela za
razvoj, metodologiju i
kontrolu kvalitete**

Dragoljub Kovinčić

III. PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu

Naziv institucije: Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađiva- nja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	5.870.000	0	5.870.000	5.034.854	86
Bruto plate i naknade	2.041.000		2.041.000	1.876.868	92
Naknade troškova zaposlenih	512.000		512.000	351.838	69
Putni troškovi	437.000		437.000	346.434	79
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	110.000		110.000	76.740	70
Izdaci za energiju i kom.usluge	128.000		128.000	73.989	58
Nabavka materijala	54.000		54.000	39.655	73
Izdaci za usluge prevoza i goriva	91.000		91.000	60.415	66
Unajmljivanje imovine i opreme	787.000		787.000	772.791	98
Izdaci za tekuće održavanje	199.000		199.000	141.560	71
Izdaci za osiguranje	27.000		27.000	12.435	46
Ugovorene i druge posebne usluge	1.484.000		1.484.000	1.282.129	86
2. Kapitalni izdaci	300.000	0	300.000	224.223	75
Nabavka zemljišta	0		0		
Nabavka građevina	0	23.138	23.138	23.138	100
Nabavka opreme	300.000	-23.138	276.862	201.085	73
Nabavka ostalih stalnih sredstava	0		0		
Rekonstrukcija i investiciono održ.	0		0		
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
5. Novčane donacije	0	0	0	0	
			0		
Ukupno (1+2+3+4+5)	6.170.000	0	6.170.000	5.259.077	85

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 01.03.2014. godine.

direktor

Đorđe Ratkovica

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine

Naziv institucije: Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2012.	31.12.2013.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	178.677	16.050	9
Novčana sredstva	12.029	7.651	64
Kratkoročna potraživanja	166.648	8.399	5
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	38.796.151	38.707.667	100
Stalna sredstva	40.016.797	40.078.534	100
Ispravka vrijednosti	1.220.646	1.370.867	112
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	38.796.151	38.707.667	100
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	38.974.828	38.723.717	99

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	387.328	381.848	99
Kratkoročne tekuće obaveze	168.224	205.330	122
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obaveze prema zaposlenima	55.185	172.759	313
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	163.919	3.759	2
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obaveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	38.796.151	38.707.667	100
Izvori sredstava	38.796.151	38.707.667	100
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	39.183.479	39.089.515	100
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 03.03.2014. godine

direktor

Đorđe Ratkovića

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Direkcija) dužno je da obezbijedi da finansijski izvještaji za 2013. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04 i 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva finansija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1712 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (Protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je takođe obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2013. godinu (Službeni glasnik BiH broj 100/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je takođe odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 31.03.2014.g.

direktor:

Đorđe Ratkovic